

WYCIĄG Z RAPORTU SEJSMOLOGICZNEGO

za okres 01-12-2019 do 31-12-2019 roku

Polska - zdarzenia sejsmiczne zarejestrowane w sieci PSG_Sejs_Net

W grudniu 2019 r. w systemie automatycznej detekcji wstrząsów i alertowania w sieci PSG_Sejs_Net zarejestrowano 26 zdarzeń sejsmicznych na obszarze terytorium Polski oraz w strefie przygranicznej (Tab. 1). Lokalizację epicentrow zarejestrowanych zdarzeń przedstawiono na załączniku nr 1 wraz z podstawowymi informacjami statystycznymi oraz listą tych zdarzeń, których magnituda $M > 2.5$. Większość ze zjawisk tj. 18, co stanowi 69,2% ogólnej liczby zdarzeń sejsmicznych zarejestrowanych przez system automatycznego alertowania, osiągnęło magnitudę poniżej poziomu odczuwalności przez człowieka, tj. $M \leq 2.5$. Próg ten przekroczyło 8 zdarzeń, co stanowi 30,8% ogólnej ich liczby.

Tab. 1. Statystyka wstrząsów sejsmicznych zarejestrowanych w sieci monitoringu PSG_Sejs_Net przez system automatycznego alertowania w grudniu 2019 r. na obszarze Polski oraz w strefie przygranicznej.

Magnituda		Liczba zdarzeń	%
od	do		
1	2.5	18	69.2
2.5	3	3	11.5
3	3.5	3	11.5
3.5	4	2	7.7
4	4.5	0	0.0
M>4.5		0	0.0
Razem:		26	100.0
w tym:	M<=2.5	18	69.2
	M>2.5	8	30.8
	M min:	1.3	
	M max:	3.8	

W tabeli (Tab. 2) zaprezentowano liczebność wstrząsów z podziałem na umowne regiony.

Tab. 2. Liczebność zjawisk sejsmicznych zarejestrowanych w systemie alertowania sieci PSG_Sejs_NET w podziale na umowne regiony w grudniu 2019 r.

Lp	Nazwa obszaru	Liczba zjawisk sejsmicznych
1	Górnośląskie Zagłębie Węglowe (GZW)	18
2	Lubusko-Głogowski Okręg Miedziowy (LGOM)	0
3	Lubelskie Zagłębie Węglowe (KWK Bogdanka)	0
4	KWB Bełchatów	0
5	Strefa S-Ł (Skierniewice - Łowicz)	0
6	Podhale	1
7	Karpaty C & E i Przedgórze	1
8	Rejon Jarocina	0
9	inne rejony (nieklas.)	6
Razem (od 01/12/2019 do 31/12/2019r.)		26

W grudniu najbardziej aktywnym sejsmicznie był region GZW, w którym system alertowania sieci PSG_Sejs_NET zidentyfikował 18 zjawisk sejsmicznych – były to zjawiska indukowane na skutek działalności górniczej.

Aktywność sejsmiczna w skali globalnej i europejskiej (na podst. danych EMCS)

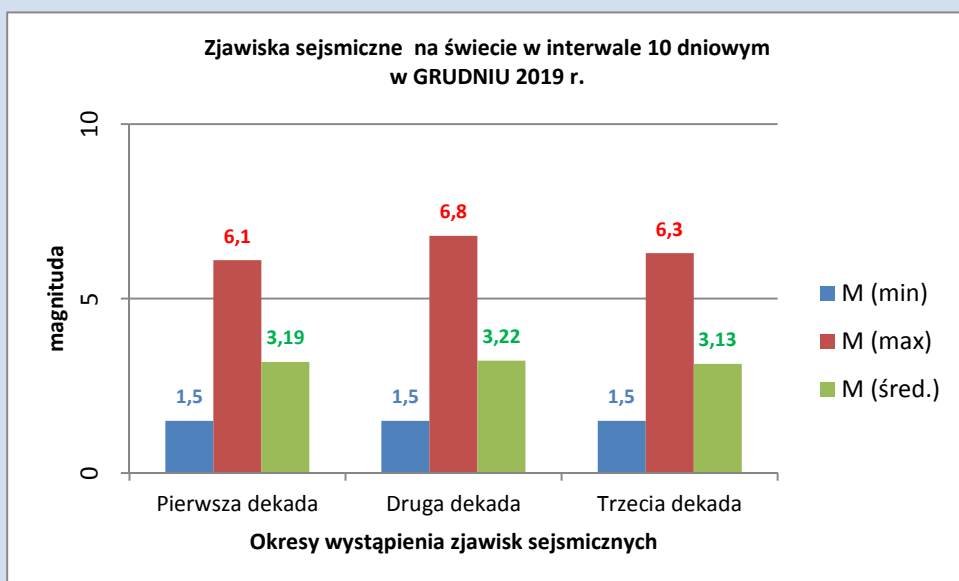
ŚWIAT

W grudniu 2019 r. w skali całego globu, w oparciu o analizy zapisu sejsmometrów z ponad 70 sieci służb i instytucji monitoringu sejsmologicznego na świecie, w bazie danych Europejskiego Śródziemnomorskiego Centrum Sejsmologicznego (EMSC) zarejestrowane zostały 5782 zdarzenia sejsmiczne o magnitudzie od $M=1.5$ do $M=6.8$. Statystykę zdarzeń sejsmicznych na obszarze całej kuli ziemskiej w grudniu zaprezentowano w tabeli 3 i rys. 1 poniżej. Ponad 71% wstrząsów posiadało magnitudę powyżej progu odczuwalności ($M>2.5$).

Tab. 3. Charakterystyka globalnej aktywności sejsmicznej na obszarze kuli ziemskiej w grudniu 2019 r. – dane statystyczne (na podst. danych z bazy EMSC).

Magnituda		Liczba zdarzeń	%
od	do		
1.0	2.5	1673	28.9
2.5	3.5	1999	34.5
3.5	4.5	1642	28.4
4.5	5.5	444	7.7
5.5	6.5	31	0.5
6.5	8	1	0.0
Razem:		5790	100.0
w tym:	$M \leq 2.5$	1673	28.9
	$M > 2.5$	4117	71.1
	Min.	1.5	
	Maks.	6.8	

W przypadku 12 zdarzeń - magnitudę wstrząsu oceniono w przedziale od 6.0 wzwyż. Wielkość magnitudy jednego z tych zdarzeń oceniony został na $M=6.6$.

Rys. 1. Charakterystyka globalnej aktywności sejsmicznej na obszarze kuli ziemskiej w grudniu 2019 r. – dane statystyczne w interwałach dekadowych (na podst. danych z bazy EMSC).

Najwięcej zjawisk sejsmicznych w układzie dziennym zarejestrowano w dwu okresach: w dniach 15 - 17 grudnia, w dniach 29 - 31 grudnia. Najwięcej zjawisk - 247 (w tym 136 powyżej progu odczuwalności – $M > 2.5$) zarejestrowano w dniu 29 grudnia, co jest przekroczeniem o 32% w stosunku do średniej dziennej liczby zjawisk sejsmicznych na świecie. Najwięcej zjawisk sejsmicznych w grudniu miało miejsce: w regionie Puerto Rico (672 zjawisk – 11.6%) oraz w lądowej i morskiej części regionu Oaxaca w Meksyku (420 zjawisk = 7,3 %).

Wykaz zjawisk sejsmicznych, które zostały zarejestrowane w grudniu na obszarze kuli ziemskiej, w których magnituda osiągnęła lub przekroczyła wartość 6.0 przedstawiono w tabeli 4.

Tab. 4. Wykaz zjawisk sejsmicznych o magnitudzie $M \geq 6.0$, zarejestrowanych na obszarze kuli ziemskiej w grudniu 2019 r. (na podst. danych z bazy EMSC).

Lp.	Data	Czas (UTC)	Szer. geogr.	Dł. geogr.	Depth	Mag.	Region Name
1	2019-12-24	19:03:54	3.51	-74.04	22	6	COLOMBIA
2	2019-12-24	16:43:32	-26.99	-63.35	559	6	SANTIAGO DEL ESTERO, ARGENTINA
3	2019-12-23	20:56:24	50.52	-129.75	15	6	VANCOUVER ISLAND, CANADA REGION
4	2019-12-23	19:49:43	50.56	-129.93	12	6	VANCOUVER ISLAND, CANADA REGION
5	2019-12-04	20:10:03	-19.02	169.59	260	6	VANUATU
6	2019-12-03	08:46:35	-18.48	-70.56	40	6	OFFSHORE TARAPACA, CHILE
7	2019-12-02	05:01:55	51.31	-178.15	30	6	ANDREANOF ISLANDS, ALEUTIAN IS.
8	2019-12-25	20:20:15	-25.38	-115.87	20	6.1	SOUTHERN EAST PACIFIC RISE
9	2019-12-20	11:39:52	36.57	70.6	214	6.1	HINDU KUSH REGION, AFGHANISTAN
10	2019-12-06	13:04:48	-15.39	-175.31	10	6.1	TONGA
11	2019-12-25	03:36:02	50.57	-129.94	10	6.3	VANCOUVER ISLAND, CANADA REGION
12	2019-12-15	06:11:52	6.73	125.15	20	6.8	MINDANAO, PHILIPPINES

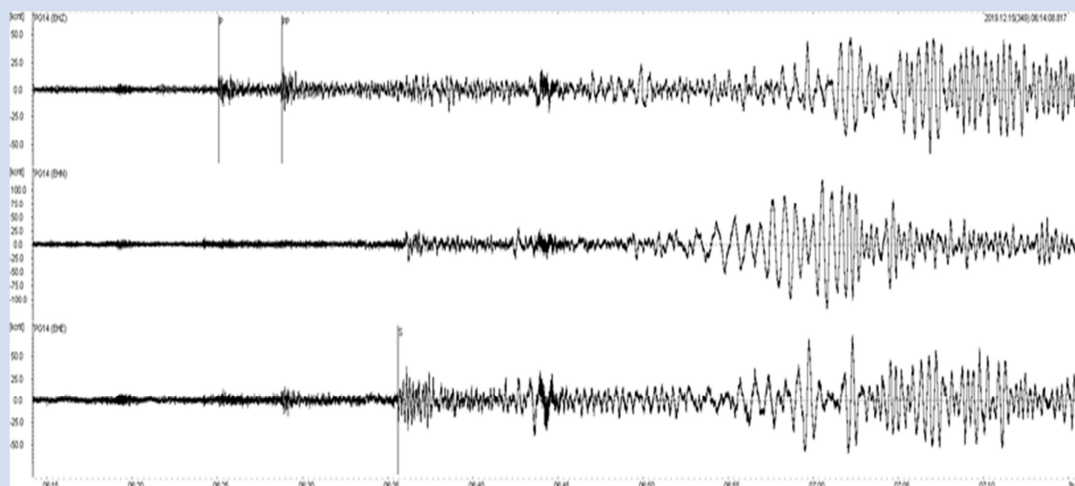
Najsilniejsze trzęsienie ziemi w grudniu zarejestrowano w dniu 15/12/2019 o godzinie 06:11:52 czasu UTC (czas lokalny 14:11:52) w regionie Mindanao na Filipinach. Magnitudę wstrząsu oceniono na wielkość $M=6.8$. Epicentrum wstrząsu zlokalizowane było ok. 176 km na E od miejscowości Manado w Indonezji i 64 km na SW od Davao (Filipiny), w miejscu określonym współrzędnymi geograficznymi: $6^{\circ}73'N$, $125^{\circ}15'E$, hipocentrum znajdowało się na głębokości 20 km. Wstrząs był silnie odczuwalny. W miejscowości Digos odległej o ok. 21 km od epicentrum spowodował uszkodzenia budynków. Po wstrząsie głównym, wystąpiły liczne wstrząsy wtórne. Wg. relacji jednego ze świadków (na podstawie ankiet EMSC) wstrząsy wtórne były odczuwalne nieprzerwanie przez ponad 45 minut i dłużej, w odstępach co kilka sekund. Parametry tego zjawiska podano w tabeli 5.

Tab. 5. Parametry zjawiska sejsmicznego z dnia 2019-11-14 r., Morze Moluckie Indonezja (baza danych EMSC).

Parametry trzęsienia ziemi wyznaczone przez EMSC			
Data (UTC)	15/12/2019	Data lokalna	15/12/2019
Czas (UTC)	06:11:52	Czas lokalny	14:11:52
Lokalizacja epicentrum	6.73 ⁰ N		
Współrzędne (φ, λ)	125.15 ⁰ E		
Głębokość	20 km		
Magnituda	6.8		
Region	MINDANAO, PHILIPPINES		
Rejonizacja epicentrum	64 km SW of Davao, Philippines / pop: 1,213,000 / 10 km SW of Dolo, Philippines / pop: 4,000 /		
Inne ważne informacje.	nieznany poziom szkód materialnych w rejonie epicentralnym		

Według Filipińskiego Instytutu Sejsmologii i Wulkanologii trzęsienie ziemi spowodowane było rozładowaniem naprężeń powstających w systemie uskoku zlokalizowanych w strefie konwergencji dwóch płyt litosfery: płyty sundajskiej oraz płyty filipińskiej. W części zachodniej płyta morza Filipińskiego ulega subdukcji w głąb płaszczka Ziemi i zanurza się pod płytę sundajską z prędkością ok. 100 mm/rok. Wstrząsy sejsmiczne w tym rejonie są częste, a niekiedy bardzo silne, także o magnitudach przekraczających wartość $M=8$.

Trzęsienie ziemi na Filipinach z dnia 15 grudnia 2019 r. zostało również zarejestrowane w sieci obserwacyjnej PSG_Sejs_NET. Na rys. 2 zaprezentowano fragment sejsmogramu z obrazem falowym zdarzenia z dnia 15/12/2019r., zarejestrowanego na stacji PG14 (HOLO) państwowej służby geologicznej, zainstalowanej w miejscowości Hołowno, odległej ponad 10.3 tys. km od ogniska trzęsienia Ziemi.

Rys. 2. Fragment sejsmogramu zarejestrowanego na stacji PSG w Hołownie w odległości 10,3 tys. km od ogniska trzęsienia ziemi z dnia 15/12/2019 r, godz. 06:11:52 UTC.

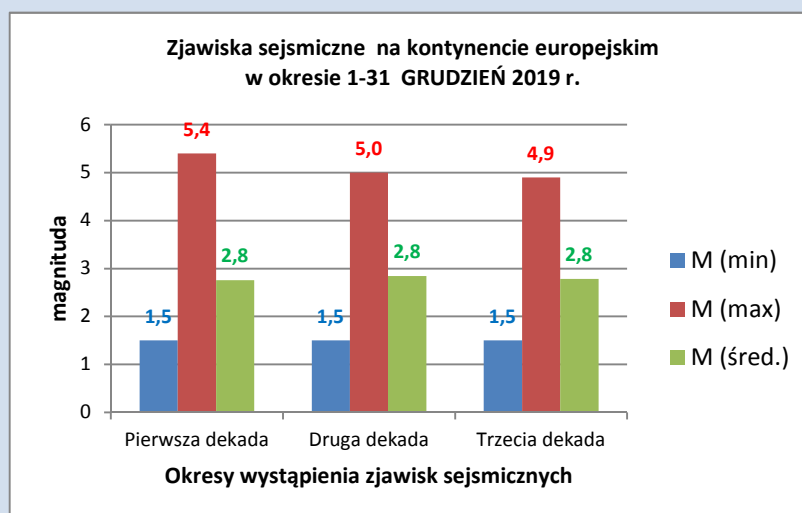
KONTYNET EUROPEJSKI

Na obszarze kontynentu europejskiego i obszarach przyległych w grudniu 2019 roku w bazie danych EMSC zarejestrowano 1143 zdarzeń sejsmicznych o magnitudzie od 1.5 do 5.4. Charakterystykę europejskiej

aktywności sejsmicznej w grudniu przedstawiono w tabeli 6 i na rys. 3. Spośród 1149 zarejestrowanych zjawisk – 452 (39,3%) osiągnęło magnitudę poniżej poziomu odczuwalności przez człowieka tj. $M \leq 2.5$. Próg ten przekroczyło 697 zdarzeń, co stanowiło 60,7% ogólnej ich liczby.

Tab. 6. Statystyka wstrząsów sejsmicznych zarejestrowanych w bazie EMSC na obszarze Europy i obszarach przyległych w grudniu 2019 r.

Magnituda		Liczba zdarzeń	%
od	do		
1.0	2.5	452	39.3
2.5	3.5	575	50.0
3.5	4.5	100	8.7
4.5	5.5	22	1.9
5.5	6.5	0	0.0
6.5	8	0	0.0
Razem:		1149	100.0
w tym:	$M \leq 2.5$	452	39.3
	$M > 2.5$	697	60.7
	Min.	1.5	
	Maks.	5.4	

Rys. 3. Charakterystyka aktywności sejsmicznej na kontynencie europejskim w grudniu 2019 r. – dane statystyczne w interwałach dekad (na podst. danych z bazy EMSC).

Najwięcej zjawisk sejsmicznych w grudniu miało miejsce u południowego i wschodniego wybrzeża Krety, w morskiej i lądowej części Albanii, oraz Turcji. U wybrzeży Krety miało miejsce 157 zdarzeń sejsmicznych, co stanowi ok 14% wszystkich zdarzeń w grudniu na kontynencie europejskim. W grudniu na kontynencie europejskim oraz obszarach przyległych zanotowano 3 zjawiska o magnitudzie równej /większej niż $M \geq 5$, co przedstawiono w tabeli 7.

Tab.7. Wykaz zjawisk sejsmicznych o magnitudzie $M \geq 5.0$, zarejestrowanych na obszarze europejskim w grudniu 2019 r. (na podst. danych z bazy EMSC).

Lp.	Data	Czas (UTC)	Szer. geogr.	Dł. geogr.	Depth	Mag.	Region Name
1	2019-12-20	06:11:49	-30.41	59.62	10	5	REYKJANES RIDGE
2	2019-12-10	21:58:29	26.5	35.38	54	5.4	CRETE, GREECE
3	2019-12-09	22:36:30	-34.99	52.78	10	5.4	REYKJANES RIDGE

Dnia 10 grudnia 2019 r. o godzinie 21:58:28 czasu UTC miało miejsce podmorskie trzęsienie ziemi u wschodnich wybrzeży Krety. Ognisko wstrząsów zlokalizowane zostało na głębokości 56.5 km. Położenie epicentrum opisują współrzędne geograficzne: 35°50'N, 26°44'E. Magnitudę zjawiska wyznaczono na

M=5.4. Wstrząs był skutkiem rozładowania naprężeń powstałych w wyniku subdukcji płyty afrykańskiej pod egejską. Prędkość względna ruchu płyt litosfery w tym regionie wynosi około 34 mm/rok. Obszar ten jest często nawiedzany przez silne trzęsienia ziemi.

Podsumowanie

Obszar świata w grudniu pod względem liczebności zarejestrowanych zjawisk charakteryzował się wysoką aktywnością sejsmiczną. Więcej zdarzeń sejsmicznych miało miejsce jedynie w lipcu 2019 r. Obszar Europy pod względem liczebności i siły zarejestrowanych zjawisk charakteryzował się w grudniu średnią aktywnością sejsmiczną. Natomiast obszar Polski cechował się najniższą aktywnością sejsmiczną w całym 2019 r.

Raport został opracowany przez zespół wykonawców PIG-PIB z Centrum Geozagrożeń w ramach projektu pt. Monitoring geodynamiczny Polski finansowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Załącznik nr 1 – Lokalizacja wstrząsów sejsmicznych zarejestrowanych w sieci PSG_Sejs_Net na obszarze Polski w okresie 01/12/2019 - 31/12/2019 r.